

Woonhuizen aan Groningse Hereweg met sloop bedreigd

Meer dan honderd jaar hield het blokje huizen tussen Hereweg en Oude Stationsweg in Groningen stand. Het trotseerde op deze moeizame locatie de verbreding van het Herewegviaduct, oorlogshandelingen en nieuwbouw aan de Stationsweg. Binnenkort lijkt het doek dan toch echt te gaan vallen voor dit karakteristieke blok van merendeels laat 19de-eeuwse huizen, de nummers 1,3 en 5 van de Hereweg.

Voor het gebied ligt namelijk, in het kielzog van het stedenbouwkundige plan voor het stations-emplacment, een concept-invulling klaar waarin kantoorgebouwen de toon zetten. Het liefst hoog, 'om de toegangsfunctie van de Hereweg te benadrukken', om de contourennota Welstand van de gemeente Groningen te citeren.

Het driehoekige bouwblok bestaat uit vier laat 19de-eeuwse panden en een appartementengebouw uit de jaren dertig waarin een Chinees restaurant gevestigd is. Oorspronkelijk lag het blok minder ingeklemd dan nu. In de loop van de jaren werd het sporentraject aan de zuidzijde namelijk aanmerkelijk verbreed, net als de Hereweg, aan de oostzijde van het blok. Bij deze laatste ingreep moest de begane grond van de uitgebouwde koepel van Hereweg 1 tot de rooilijn teruggebracht worden. Nieuwbouw aan de noordkant van het blok had tot gevolg dat Hereweg 1-5 ook aan deze zijde ingesloten raakte.

Voorgenomen sloop.

Met de sloop van het blok verdwijnt een stuk Groningen dat in hoogte, schaal en aankleding nog altijd iets uitstraalt van het landelijke karakter dat de Hereweg eeuwenlang kenmerkte. Zo is de torenbouw van nummer 1 ooit als vervanging van een theekoepel bedoeld, wat nog steeds af te lezen is aan de vorm van de eerste verdieping. Theekoepels waren niet voor iedereen; de huizen aan de Hereweg zijn dan ook van oudsher door welgestelden bewoond. In de oude adresboeken laten de namen van de bewoners van de Hereweg 1-5 zich dan ook lezen als een oude 'Almanaque du Gotha', met namen als *Alberda van Ekenstein*, *Gualthérie van Weezel*, *Van Bruggen* en *Noordhoff* (van de uitgeverij).

Van nummer 5, gedekt met de zeldzame Lucas Ijsbrand-dakpan, is de welstand ook aan het interieur nog goed af te lezen. Achter de voordeur, bereikbaar via een hoge stoep ligt een lange gang met trap. De gang heeft rechts een

zeer royale voor- en achterkamer, nog met de oorspronkelijke stucplafonds, en links kleinere kamers en een fraaie serre die in de bouw-aanvraag uit 1893 'waranda' genoemd wordt. Het is nog goed voor te stellen hoe 'mevrouw' hier thee moet hebben geschonken.

Met het vertrek van de 'mevrouwen' en hun echtgenoten is de klad gekomen in de panden, die tegenwoordig gemeentelijk eigendom zijn. De staat van onderhoud van de panden is, op de Chinees na, slecht te noemen. Als het blok gesloopt wordt, verdwijnt er echter een zeer herkenbaar stadsgezicht; met name het al genoemde 'torentje' van nummer 1 zorgt voor een zeer kenmerkend silhouet. Bij sloop raakt bovendien het verband met andere oude bebouwing in de omgeving aan de Hereweg zoek. Het bouwblok Hereweg 1-5 fungeert nu namelijk als *trait-d'union* tussen de oude bebouwing van het Zuiderpark en het stationsgebied, het zuidelijk gedeelte van de Hereweg en de statige singelbebouwing van het oude centrum. Renovatie en herbesteding van Hereweg 1-5 zijn dan ook zeker aan te bevelen. De karakteristieke bebouwing en de monumentale interieuronderdelen staan garant voor een meerwaarde die in de meeste kantoor nieuwbouw ver te zoeken is. Het stadsbeeld is hoe dan ook de grote verliezer bij de afbraak van dit kenmerkende gedeelte van de Hereweg.

J. de Haan is lid van Heemschut Groningen.

Panden Hereweg 3 (rechts) en 5 (links).

Panden aan Hereweg 1-5 (van rechts naar links). Foto 's auteur.

